

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**

Directie Warmte en Ondergrond

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6100 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/ezk

Datum 6 september 2019

Betreft Beantwoording vragen over journalistiek onderzoek naar kleine
gasvelden in Noord-Nederland

Ons kenmerk

DGKE-WO / 19190073

Uw kenmerk

2019Z15018

2019Z15019

2019Z15118

2019Z15120

Geachte Voorzitter,

Op 12 juli 2019 heeft het lid Beckerman (SP) vragen (met kenmerk 2019Z15018) gesteld over journalistiek onderzoek naar kleine gasvelden in Noord-Nederland.

Bijlagen(n)

4

In aanvulling op de vragen van lid Beckerman heeft op 12 juli 2019 het lid Nijboer (PvdA) vragen gesteld (met kenmerk 2019Z15019) over het bericht dat kleine gasvelden in Noord-Nederland versneld worden leeggehaald.

Eveneens in aanvulling op de vragen van het lid Beckerman heeft op 15 juli 2019 het lid Sienot (D66) vragen gesteld (met kenmerk 2019Z15120) over de berichtgeving 'Canadees bedrijf zou veel meer gas winnen uit veld Diever dan toegestaan'.

Op 15 juli 2019 heeft het lid Beckerman (SP) vragen gesteld over het strafrechtelijk onderzoek van het Openbaar Ministerie naar het overschrijden van dagvolumes (kenmerk 2019Z15118).

De beantwoording van deze vragen vindt u in de bijlagen.

Eric Wiebes
Minister van Economische Zaken en Klimaat

2019Z15018

1

Kent u het onderzoek van 11 juli 2019 van vier regionale omroepen over het onderzoek naar kleine gasvelden? Wat is daarop uw reactie?

Antwoord

Nee, het onderzoek ken ik niet. Ik heb wel kennis genomen van de berichten in de media daarover.

2

Waarom hebt u besloten meer gas te winnen dan eerder vergund was?

3

Waarom besluit u de periode van de winning in te korten?

Antwoord op vraag 2 en 3

De veronderstelling dat er meer aardgas gewonnen wordt uit kleine velden dan oorspronkelijk vergund en dat de kleine velden versneld worden leeggehaald, is onjuist. Ook uit de jaarverslagen die TNO jaarlijks publiceert blijkt dat de totale gasproductie uit de kleine velden elk jaar afneemt.

In 2018 bedroeg de productie uit de kleine gasvelden op land 5,1 miljard Nm³ en is hiermee 0,9 Nm³ lager dan in 2017. De productie uit gasvelden op het continentaal plat bedroeg in 2018 11,1 miljard Nm³ en is hiermee 1,2 miljard Nm³ lager dan in 2017. De gasproductie op land en het continentaal plat liggen hiermee in 2018 respectievelijk 14,6% en 9,5% lager dan in 2017. Het meest recente jaarverslag van TNO is te vinden <https://www.nlog.nl/nieuws/jaarverslag-delfstoffen-en-aardwarmte-2018-online>.

Voor een individueel veld kan dit anders zijn. Indien een mijnbouwbedrijf veranderingen en/of overschrijdingen ten opzichte van bestaande winningsplannen verwacht, moet er een gewijzigd winningsplan worden ingediend. Ook worden soms nieuwe gasvelden, waarvoor eerder een opsporings- en winningsvergunning is afgegeven, in productie genomen. Dit zijn veelal velden die eerder ontdekt zijn, maar nu pas in productie worden genomen.

In een winningsplan beschrijft een mijnbouwbedrijf een aantal scenario's hoe de winning van het gasveld naar verwachting zal verlopen. De scenario's beschrijven de verwachte productievolumes per jaar, het verwachte aantal jaren dat de winning in beslag zal nemen en het totale maximaal te winnen aardgas uit het veld. De totale drukkudaling in het veld, de gassamenstelling en de snelheid waarmee de druk daalt, zijn enkele parameters die uiteindelijk bepalend zijn voor de daadwerkelijk behaalde productievolume en de productieduur.

Als ik van een mijnbouwbedrijf een gewijzigd winningsplan ontvang, beoordeel ik dit winningsplan mede op basis van de adviezen van TNO, Staatstoezicht op de Mijnen (SodM), de Technische commissie bodembeweging (Tcbb) en de decentrale overheden en leg ik het ontwerp-instemmingsbesluit ter inzage voor zienswijzen.

4

Waarom worden oude putten niet afgesloten, maar juist weer in gebruik genomen?

Antwoord

Bestaande productieputten worden afgesloten op het moment dat de putten geen functie meer kunnen hebben. Wanneer er nog aardgas uit het veld gewonnen kan worden, worden putten in stand gehouden om (her)gebruikt te kunnen worden. Een put kan bijvoorbeeld tijdelijk niet gebruikt worden, omdat de druk in de transportleiding hoger is dan de druk in het gasveld. Op het moment dat de druk in de gasleiding weer is gedaald, kan de put weer opengezet worden en het resterende gas uit het gasveld gewonnen worden. Eveneens kan een put gebruikt worden om een sidetrack te kunnen boren naar een ander deel van het veld, zonder dat er een geheel nieuwe boorput aangelegd hoeft te worden. Uiteraard ziet SodM erop toe dat de integriteit van de (her)gebruikte putten gewaarborgd is.

5

Hoeveel gas wordt er per veld gewonnen? Welk afbouwplan is er per veld? Kunt u dat in een overzicht weergeven?

Antwoord

De hoeveelheid aardgas die maandelijks per gasveld gewonnen wordt, wordt sinds 2003 gepubliceerd op www.nlog.nl. Het mijnbouwbedrijf moet uiterlijk vier weken na iedere kalendermaand deze gegevens verstrekken. TNO zorgt dat deze gegevens uiterlijk vier weken daarna worden gepubliceerd, zoals is vastgelegd in het Mijnbouwbesluit. De maximale hoeveelheid aardgas die gewonnen mag worden uit een gasveld, is beschikbaar op nlog.nl onder het tabblad data/productie- en injectiedata.

In mijn brief van 30 mei 2018 (Kamerstuk 33529, nr. 469) over kleine gasvelden heb ik het verloop van de gaswinning uit kleine velden geschetst, inclusief een figuur die een overzicht geeft op de afnemende productie.

6

Geldt het meer en sneller winnen van gas alleen voor het Noordoosten, of ook voor de rest van Nederland? Kunt u gegevens van overige velden ook in het overzicht uit vraag vijf meenemen?

Antwoord

De veronderstelling dat er 'meer en sneller' aardgas wordt gewonnen in Nederland is onjuist. Dit neemt niet weg dat er kleine gasvelden zijn waarvan de winning recent is opgestart of nog opgestart moet worden. Zie ook de antwoorden op vragen 2 en 3.

7

Wat gaat u doen voor omwonenden die zich grote zorgen maken?

Antwoord

Ik besef dat de gaswinning in Nederland zeer gevoelig ligt, ook uit de kleine velden. Hierbij zijn veiligheid en de afhandeling van schade belangrijke factoren. Ik begrijp deze zorgen heel goed. Dat wat in Groningen is gebeurd, heeft ook impact op de gaswinning in de rest van Nederland. Ook al zijn de risico's anders en is de omvang niet vergelijkbaar, neemt dit vaak niet de zorgen weg. Het is belangrijk om vooraf duidelijkheid te krijgen over de risico's. Daarom moeten mijnbouwmaatschappijen een risicoanalyse te maken die onder meer door SodM en de Mijnraad wordt beoordeeld. Omwonenden worden, voordat ik een besluit neem, in de gelegenheid gesteld een reactie te geven. Tijdens informatieavonden kunnen zij vragen stellen aan mensen van mijn ministerie, SodM, TNO en de mijnbouwmaatschappij zelf. Verder werk ik aan een nieuwe website rond de vergunningaanvragen. Ook is de vindbaarheid van informatie op de websites van TNO en KNMI verbeterd en heeft TNO wijzigingen en verduidelijkingen aangebracht in het jaarverslag 'Delfstoffen en aardwarmte in Nederland'. Een mijnbouwmaatschappij krijgt alleen toestemming om gas te winnen als het veilig kan. En als er toch sprake is van schade door de gaswinning, dan moet vooraf duidelijkheid bestaan over de afhandeling hiervan. Ik werk aan een landelijke aanpak van de schadeafhandeling voor kleine velden.

8

Hoe verklaart u de uitkomsten van dit onderzoek na uw belofte in uw brief van 30 mei 2018 (Kamerstuk 33529, nr. 469), waarin u aangeeft te kiezen voor een gestage afbouw voor de kleine velden?

Antwoord

Zie de beantwoording op vragen 2 en 3.

9

Welke lessen uit Groningen heeft u geleerd die u in die brief noemt? Hoe heeft u die lessen toegepast?

Antwoord

De aangehaalde brief gaat over de gaswinning uit de kleine velden in het licht van de energietransitie. In deze brief geef ik aan naar de lessen uit de Groningse praktijk te kijken die ook op kleine velden toegepast kunnen worden. Een van deze lessen betreft de noodzaak voor een adequate, uniforme en onafhankelijke schadeafhandeling. Momenteel wordt de landelijke aanpak van schadeafhandeling voor mijnbouwactiviteiten buiten Groningen (en Norg) uitgewerkt. Een ander punt waarop voor de kleine velden lering is getrokken uit de Groningse praktijk is dat voorafgaand aan de winning voor nieuwe gasvelden op land en bij essentiële wijzigingen in de productie van bestaande gasvelden op land, met een Seismische Risico Analyse (SRA), nauwkeurig in kaart wordt gebracht wat de effecten en risico's zijn. En ook dat daarover open en transparant en in een vroegtijdiger stadium met burgers en decentrale overheden wordt gecommuniceerd.

10

Wat betekent in uw brief: "alleen als het veilig kan?"

Antwoord

De brief benadrukt het belang van veiligheid en constateert daarbij tegelijk het feit dat risico's nooit helemaal weggenomen kunnen worden. Veiligheid kan worden omschreven als een situatie waarin, na het uitvoeren van preventieve en mitigerende maatregelen, het resterende veiligheidsrisico een aanvaardbaar laag niveau heeft in verhouding tot de maatschappelijke waarde van desbetreffende activiteit. Ik heb mijn oordeel over veiligheid van de gaswinning uit kleine velden gebaseerd op de inschatting van deskundigen (TNO, Tcbb, SodM). In de praktijk blijkt dat gaswinning uit kleine velden inderdaad veilig is.

11

Wat is terechtgekomen van de belofte in uw brief dat er werd gezorgd voor financiële zekerheden, zodat operators te zijner tijd kunnen voldoen aan hun verwijderingsverplichting?

Antwoord

Door afnemende olie- en gasreserves in de ondergrond en de transitie naar een duurzame energievoorziening zal in de komende 10 tot 20 jaar een aanzienlijk deel van de olie- en gasinfrastructuur (mijnbouwwerken, platforms, putten, kabels en pijpleidingen) moeten worden verwijderd, tenzij er mogelijkheden zijn voor hergebruik, zoals opslag van CO₂, de productie van waterstof of geothermie. Er zijn voldoende waarborgen nodig om zeker te stellen dat mijnbouwbedrijven over de nodige financiële middelen beschikken om de infrastructuur te kunnen verwijderen. Ik heb daartoe een voorstel tot wijziging van de Mijnbouwwet in voorbereiding. Dit wetsvoorstel heb ik inmiddels voor advies voorgelegd aan de Raad van State. Na ontvangst hiervan zal ik dit wetsvoorstel zo spoedig mogelijk indienen bij uw Kamer. Ik verwacht dat dit, afhankelijk van het advies van de Raad van State, in oktober 2019 zal zijn. Met dit wetsvoorstel worden de bestaande artikelen in de Mijnbouwwet over het verwijderen en hergebruiken van mijnbouwwerken en de in dat kader door mijnbouwondernemingen te stellen financiële zekerheden verduidelijkt, geactualiseerd en aangevuld. Het wetsvoorstel voorziet in een systeem van transparante en robuuste financiële waarborgen en adequate monitoring daarvan ter nadere invulling van de bestaande bepalingen.

12

Wat is terechtgekomen van de belofte in uw brief dat er werd gezorgd voor het verbeteren van de schadeafhandeling? Wat merken inwoners in Nederland met schade van de onafhankelijke, landelijke afhandeling van mijnbouwschades? Hoeveel mensen hebben hier al gebruik van gemaakt en zijn tevreden met die afhandeling?

Antwoord

Ik heb uw Kamer het afgelopen jaar met zes brieven¹ geïnformeerd over mijn vorderingen om te komen tot de gewenste onafhankelijke landelijke afhandeling van mijnbouwschades. Deze brieven illustreren de ambitie om deze schadeafhandeling nu voor eens en altijd goed te regelen, maar ook de complexiteit van dit traject. Alhoewel ik verwacht dat de Commissie

---

¹ 30 mei 2018 (Kamerstuk 32 849, nr. 132), 9 oktober 2018 (Kamerstuk 32 849, nr. 137), 21 december 2018 (Kamerstuk 32 849, nr. 156), 2 april 2019 (Kamerstuk 32 849, nr. 181), 21 mei 2019 (Kamerstuk 32 849, nr. 187) en 8 juli 2019 (Kamerstuk 32 849, nr. 188).

Mijnbouwschade niet eerder dan medio 2020 operationeel zal kunnen zijn, span ik mij in de tussentijd ook in voor een goede afhandeling van oude schademeldingen.

13

Wat is terechtgekomen van de belofte in uw brief dat er een bijdrage aan de omgeving werd geleverd? Kunt u praktische voorbeelden noemen waar mensen gecompenseerd zijn voor de last die zij ondervinden van de gaswinning?

Antwoord

Het leveren van een bijdrage aan de omgeving door mijnbouwprojecten past binnen de gedragscode 'Gaswinning kleine velden' zoals die door NOGEPA is opgesteld en is ondertekend door de mijnbouwbedrijven. Praktische voorbeelden van bijdragen aan de omgeving zijn te vinden op de websites van de mijnbouwbedrijven.

Zoals uiteengezet in mijn brief van 8 juli 2019 (Kamerstuk 32849, nr. 188) stimuleer ik tevens omgevingsprocessen die leiden tot een verbeterde afstemming tussen de lokale inspanningen van de mijnbouwonderneming en de behoeften van omwonenden en tot gebiedsarrangementen. In een dergelijk omgevingsproces wordt onder andere ingegaan op hoe mijnbouwontwikkelingen van waarde kunnen zijn voor het winningsgebied.

Het opstellen van een zogenaamd projectafstemmingsprogramma bij nieuwe activiteiten voor de gaswinning uit kleine velden, zoals dat nu al gedaan wordt door de mijnbouwonderneming samen met de omgeving en is opgenomen in de gedragscode van de sector, past in deze context. Alhoewel er dus concrete resultaten worden geboekt, is de vormgeving van het omgevingsproces ook nog volop in beweging. Hierin worden lessen uit relevante pilots ook meegenomen. Ik denk hierbij aan de lessen die voortvloeien uit de in januari 2019 succesvol afgeronde besluitvorming over de pilot zoutwinning Harlingen en de nog lopende omgevingspilot rond de eventuele gaswinning Ternaard.

14

Wat is terechtgekomen van de belofte in uw brief dat de lokale overheden werden betrokken bij de gaswinning en de bredere energietransitie? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord

Zoals aangegeven in mijn brief aan uw Kamer van 21 december 2018 zet ik nadrukkelijk in op een betere communicatie met gemeenten en met inwoners. Deze afstemming krijgt concreet vorm in onder andere de diverse overleggen die gevoerd worden met lokale overheden als onderdeel van de vergunningprocedures rond mijnbouwaanvragen. Daarnaast vindt periodiek informeel overleg plaats in het bestuurlijk platform mijnbouwgemeenten, waarbij wordt getracht de behoeften vanuit gemeenten en de inspanningen vanuit het ministerie van Economische Zaken en Klimaat ten aanzien van het gebruik van de diepe ondergrond beter op elkaar af te stemmen. Momenteel onderzoek ik ook de wensen en mogelijkheden voor verdere reguliere afstemming met mijnbouwgemeenten hierover. Ook over het landelijk schadeprotocol, waaraan op dit moment hard wordt gewerkt, vindt afstemming plaats met gemeenten.

Tot slot zal de komende periode ook in het kader van de Regionale Energie Strategieën nog uitvoerig worden gesproken met lokale en regionale overheden over hun rol in de bredere energietransitie.

15

Kunt u in een schema overzichtelijk maken hoeveel het gas in het Groningenveld de afgelopen zeven jaar is afgebouwd? Kunt u in dat schema overzichtelijk maken hoeveel gas er in dezelfde periode uit kleine velden is gehaald? Kunt u tevens meenemen in dat schema wat de opbrengsten zijn geweest en wat de prognose is voor komende vijf jaar?

Antwoord

In de jaarverslagen van mijn ministerie die aan uw Kamer worden gestuurd zijn de gasbaten en de volumes over meerdere jaren overzichtelijk terug te vinden. Ook worden jaarlijks in de Rijksbegroting de prognoses over meerdere jaren gepresenteerd.

Onderstaande tabellen zijn hier een samenvatting van.

Tabel aardgasbaten en volumes*

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Aardgasbaten (in k€)	11.839.743	13.342.665	10.505.291	6.424.910	1.926.754	2.373.989	1.461.955
Volume kleine velden (in mld nM ³)*	26	26	24	22	20	18	16
Volume Groningenveld (in mld nM ³)*	48	54	42	28	28	24	19

Tabel prognoses aardgasbaten en volumes**

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Aardgasbaten (in mld€)	1,55	1,47	1,10	0,80	0,56	0,36
Volume kleine velden (in mld nM ³)*	16	16	14	12	10	10
Volume Groningenveld (in mld nM ³)*	18	15	11	7	4	3

*getallen zijn afgerond

**De cijfers voor het Groningenveld (baten én volume) zijn nog gebaseerd op de raming van GTS van 31 januari 2019. Het kabinet streeft ernaar de gaswinning uit het Groningenveld zo snel mogelijk te beperken en onderzoekt nu mogelijkheden om al volgend gasjaar de gaswinning nog verder te beperken. Een verdere versnelling van het basispad zal vervolgens in de volumes en de aardgasbaten worden verwerkt.

16

Baseert u uw besluiten op lagere inkomsten uit het Groningenveld? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord

De verminderde gaswinning uit het Groningenveld staat volledig los van de gaswinning in de kleine velden. Van afwenteling van de verminderde gaswinning in Groningen op andere gebieden is geen sprake.

2019Z15019

1

Kent u het bericht "Kleine gasvelden in Noord-Nederland worden versneld leeggehaald"?

Antwoord

Ja.

2

Klopt het dat er sneller en meer uit de zogenaamde kleine velden wordt gewonnen dan afgesproken?

3

Worden velden versneld leeggehaald?

4

Wat is daarvoor de motivatie, proberen bedrijven zoals de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM) en Vermilion zo snel mogelijk nog zoveel mogelijk te verdienen voordat het maatschappelijk verzet te groot wordt? Is er een vergelijking met de schandalige 54 miljard kuub die in 2013 na de beving in Huizinga door de NAM werd gewonnen?

5

Wordt er meer gas gewonnen dan de hoeveelheid waarvoor vergunningen zijn afgegeven? Zo ja, hoe is dit mogelijk nu we weten wat de ontwrichtende effecten van gaswinning kunnen zijn?

Antwoord op vraag 2, 3, 4 en 5

Nee, de veronderstelling dat de kleine gasvelden sneller worden leeggehaald en dat er meer wordt gewonnen dan afgesproken, klopt niet. SodM is onafhankelijk toezichthouder op de door mij afgegeven vergunningen. SodM heeft mij verzekerd dat er momenteel gewonnen wordt conform de volumes in de vigerende winningsplannen.

Naast instemming met een winningsplan heeft een bovengrondse locatie een omgevingsvergunning, waarin doorgaans ook een maximum winningsvolume per dag is bepaald. Dit is een snelheid (gemeten in volume per dag) per winningslocatie.

SodM houdt zowel toezicht op de verloop van de winning conform het winningsplan als ook toezicht op naleving van de omgevingsvergunningen van locaties.

6

Worden winperiodes ingekort? Hoe verhoudt dat zich tot de eerdere pleidooien van vooral de NAM om omwille van het voorkomen van aardbevingen zo gelijkmatig mogelijk te winnen?

Antwoord

Nee, de winningsperiodes worden niet ingekort. Alleen als een mijnbouwbedrijf in een gewijzigd winningsplan zou aangeven dat de winning beëindigd kan worden

met een kortere productieduur, bijvoorbeeld als blijkt dat er minder winbaar gas aanwezig is, en er is geen reden om die wijziging te weigeren, kan ik instemmen met een korte productieperiode.

Het advies om vlak te produceren geldt voor Groningen en niet voor kleine gasvelden. De snelheid van winnen voor kleine velden heeft namelijk geen direct verband met de risico's.

7

Worden oude putten weer in gebruik genomen? Hoeveel zijn dat? Is er in alle gevallen sprake van een geldige vergunning?

Antwoord

Bestaande productieputten worden afgesloten op het moment dat de putten geen functie meer kunnen hebben. Wanneer er nog gas uit het gasveld gewonnen kan worden, worden putten in stand gehouden om (her)gebruikt te kunnen worden. In de winningsplannen die momenteel in procedure zijn, is er in drie gevallen sprake van het hergebruik van een put die tijdelijk (enkele jaren) niet in gebruik is geweest en in een geval wordt de mogelijkheid opengehouden om een put, indien nodig, in de toekomst te kunnen hergebruiken. Uiteraard ziet SodM erop toe dat de integriteit van de (her)gebruikte putten gewaarborgd is.

8

Wat zijn de extra risico's van het meer winnen van gas? Is dat wel verantwoord, er zou toch juist minder gas gewonnen moeten worden nu we weten wat de desastreuze effecten zijn?

Antwoord

Er is geen sprake van desastreuze effecten bij de gaswinning uit kleine velden. De risico's zijn niet vergelijkbaar met die van het Groningenveld. Ook kan in algemene zin niet worden gesteld dat het meer winnen van gas leidt tot extra risico's. In een winningsplan worden de verwachte risico's en effecten van de gaswinning beschreven, die afhankelijk zijn van factoren zoals de grootte van het veld, de ligging van het veld en de totale drukdaling in het veld. De risico's en effecten worden onder meer beoordeeld door SodM en de Mijnraad. Alleen als ik de risico's en de daarbij behorende effecten aanvaardbaar vind, stem ik in met het winningsplan.

9

Waarom wordt de opmerking uit het artikel dat 'Het opvoeren van de productiesnelheid leidt tot grotere risico's op het gebied van bodemdaling en tot milieuschade. Ook kan het meer seismische activiteit in de bodem tot gevolg hebben. Dat moeten we niet willen.' niet ter harte genomen?

Antwoord

De opmerking uit het artikel is onjuist en wordt daarom niet over genomen.

10

Is er wel goed gekeken naar de risico's als kleine gasvelden vlak bij elkaar of zoals rondom Emmen in lagen onder elkaar liggen?

Antwoord

Bij het beoordelen van de effecten van een winningsplan worden de risico's goed bekeken in het licht van de reeds opgetreden en toekomstig vergunde effecten (bodemdaling en seismisch risico) ten gevolge van de mijnbouwactiviteiten in dat gebied.

Voor wat betreft bodemdaling wordt de afzonderlijke daling die elk veld veroorzaakt bij elkaar opgeteld. De cumulatieve effecten van de bodemdaling worden beoordeeld. Het seismisch risico zoals bepaald voor de kleine velden (kans op beven en de maximale beving) kan niet bij elkaar opgeteld worden. Het veld met het grootste seismisch risico bepaalt wat de kans op een beving is en wat de maximale beving kan zijn in dat gebied. We gaan dus altijd uit van het scenario met de grootste risico's.

11

Klopt uw eerdere bewering wel dat de winning van gas uit kleinere velden wordt afgebouwd nu bekend is dat die juist wordt opgevoerd? Waarom komt u daar nu op terug?

Antwoord

De winning van aardgas uit kleine velden wordt niet opgevoerd. Ook uit de jaarverslagen die TNO publiceert blijkt dat de totale gasproductie uit de kleine velden elk jaar afneemt. Zo is er in 2018 er minder gas uit kleine velden geproduceerd dan in 2017 en in 2016. Het verslag is te vinden op nlog: <https://www.nlog.nl/nieuws/jaarverslag-delfstoffen-en-aardwarmte-2018-online>.

In 2018 bedroeg de productie uit kleine velden op land 5,1 miljard Nm³ land en is hiermee 0,9 Nm³ lager dan in 2017. De productie uit gasvelden op het continentaal plat bedroeg in 2018 11,1 miljard Nm³ en is hiermee 1,2 miljard Nm³ lager dan in 2017. De gasproductie op land en het continentaal plat liggen hiermee in 2018 respectievelijk 14,6% en 9,5% lager dan in 2017.

12.

Snapt u dat nieuwe boringen en versneld gas winnen tot grote onrust, verzet en moedeloosheid bij mensen leidt? Bent u bereid hiermee per direct op te houden?

Antwoord

Er is geen sprake van versneld winnen van aardgas. De foutieve informatie over de risico's rondom gaswinning uit kleine velden en de vergelijking met het Groningenveld leiden tot onrust. Zolang gaswinning uit de kleine velden op een veilige manier kan plaatsvinden, heeft dit de voorkeur boven import. Ik zie dan ook geen aanleiding om de gaswinning per direct te beëindigen.

2019Z15118

1

Kent u het artikel van de journalisten over het strafrechtelijk onderzoek van het Openbaar Ministerie (OM)? Wat is hierop uw reactie?

Antwoord

Ja, ik ken het artikel en ik heb uw Kamer reeds in 2017 respectievelijk 2018 op de hoogte gesteld van de in het artikel genoemde strafrechtelijk onderzoeken².

2

Welke gevolgen heeft het voor de gaswinner als inderdaad blijkt dat dit bedrijf te veel, soms drie keer de toegestane hoeveelheid, geproduceerd heeft?

Antwoord

Het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) is als onafhankelijk toezichthouder het bevoegde gezag voor het toezicht op de mijnbouwinstellingen en locaties. De landelijke inspecties, waaronder SodM, hebben als vaste werkwijze dat wanneer zij handhavend optreden, zij een afschrift hiervan toesturen aan het OM. SodM noch ik zijn inhoudelijk op de hoogte van de genoemde strafrechtelijk onderzoeken. Het is gebruikelijk dat de onderzoeken in stilte worden gedaan. Indien het OM tot de conclusie komt dat er strafrechtelijke vervolging gaat plaatsvinden, is het aan de strafrechter om te bepalen wat de gevolgen daarvan zijn.

SodM heeft aangegeven dat er op dit moment geen situaties zijn waar bij de winning van aardgas het winningsplan wordt overschreden.

3

Hebben de gaswinners een gewijzigd winningsplan ingediend? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord

Voor zover uw vraag betrekking heeft op de gaswinning uit het gasveld Diever, is het juist dat ik een gewijzigd winningsplan in procedure heb. Het ontwerp-instemmingsbesluit heeft voor de zomer van 2019 ter inzage gelegen en momenteel buig ik mij over de ontvangen zienswijzen.

4

Wanneer verwacht u de resultaten van dit onderzoek van het OM en het onderzoek naar de NAM vanwege meerdere verontreinigingen? Gaat u de Kamer direct informeren?

Antwoord

Het is gebruikelijk dat het OM de strafrechtelijke onderzoeken in stilte uitvoert. Ik ben dan ook niet op de hoogte van de voortgang van het onderzoek. De

---

² Tweede Kamer, vergaderjaar 2016-2017, aanhangsel 2637 (2017D23944) en bij Brief aan de regering 7 november 2018 - Schriftelijke antwoorden op vragen gesteld tijdens de eerste termijn van de begrotingsbehandeling van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat op 6 november 2018 (2018Z20391).

resultaten van een strafrechtelijk onderzoek worden door het OM gecommuniceerd.

5

Wat gaat u voor omwonenden doen die rondom deze locaties wonen en zich zorgen maken?

Antwoord

Een mijnbouwmaatschappij krijgt alleen toestemming om gas te winnen als dit veilig kan. Aan deze toestemming worden altijd voorwaarden en beperkingen verbonden waarop SodM toeziet. Het onderzoek dat door het OM is gestart naar aanleiding van de door SodM geconstateerde overtreding is in eerste aanleg gericht op het al dan niet sanctioneren van de geconstateerde overtreding door SodM. Het is een instrument naast de bestuursrechtelijke handhavinginstrumenten die SodM tot zijn beschikking heeft om tegen overtredingen op te treden. De bestuursrechtelijke handhavinginstrumenten hebben niet tot doel om overtredingen te sanctioneren maar bedrijven te dwingen overtredingen of onveilige situaties te doen beëindigen. Ik stel hierbij vast dat er door SodM is opgetreden en de overtreding inmiddels is beëindigd.

Ik besef dat de gaswinning in Nederland zeer gevoelig ligt, ook uit de kleine velden. Hierbij is veiligheid de belangrijkste factor. Ik begrijp deze zorgen over hoe een onderzoek door het OM moet worden begrepen heel goed. Het onderzoek van het OM naar de door het SodM geconstateerde overtredingen is een voorbeeld van hoe verschillende instanties elkaar aanvullen om eenzelfde doel na te streven.

Door het verbeteren van de vindbaarheid van informatie op de websites van TNO en KNMI streef ik ernaar om alle beschikbare informatie toegankelijk te maken. Dit geeft omwonenden een beter inzicht waardoor zorgen kunnen worden weggenomen.

6

Klopt het dat u maandelijks de productiecijfers per veld ontvangt? Waarom is de Kamer niet geïnformeerd over deze kwestie?

Antwoord

Op basis van de Mijnbouwregelgeving dienen de mijnbouwmaatschappijen maandelijks deze gegevens te overleggen. Deze gegevens zijn openbaar. De hoeveelheid aardgas die maandelijks per gasveld gewonnen wordt, wordt sinds 2003 gepubliceerd op www.nlog.nl. Het mijnbouwbedrijf moet uiterlijk vier weken na iedere kalendermaand deze gegevens verstrekken. TNO zorgt dat deze gegevens uiterlijk vier weken daarna worden gepubliceerd. Deze gegevens zijn te vinden onder het tabblad data/productie- en injectiedata.

7

In hoeverre wordt bij overige velden het winningsplan overschreden? Kunt een volledig overzicht geven?

Antwoord

SodM houdt toezicht op de gaswinning in Nederland. SodM heeft aangegeven op dit moment geen situaties te kennen waar bij de winning van aardgas het winningsplan wordt overschreden.

8

Welke effecten hebben de geconstateerde overschrijdingen, voor zowel mens als milieu?

Antwoord

Op dit moment zijn mij geen overschrijdingen van winningsplannen bekend. Naast instemming met een winningsplan heeft een bovengrondse locatie een omgevingsvergunning, waarin doorgaans ook een maximum winningsvolume per dag is bepaald. Dit is een snelheid (gemeten in volume per dag) per winningslocatie. De overtreding die is geconstateerd, betrof een overschrijding van dit maximaal winningsvolume per dag. Overschrijding hiervan kan leiden tot het overtreden van de geluidsnorm in de vergunning.

9

Bent u bereid vooraf consequenties te stellen, zodat duidelijk is dat gaswinners zich daadwerkelijk aan het winningsplan moeten houden? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord

Aan mijn instemming met het winningsplan kan ik voorwaarden stellen. Een mijnbouwmaatschappij moet binnen deze instemming opereren. Het toezicht hierop ligt in handen van SodM. SodM houdt zowel toezicht op de verloop van de winning conform het winningsplan als ook toezicht op naleving van de omgevingsvergunningen van locaties.

SodM heeft aangegeven op dit moment geen situaties te kennen waar bij de winning van gas het winningsplan wordt overschreden. Wanneer overschrijdingen bij SodM bekend zijn, kan de inspecteur-generaal der mijnen (IGM) ingrijpen. Indien nodig kan een last onder dwangsom worden opgelegd om de overtreding ongedaan te maken. Voor het geval de overtreding in het verleden heeft plaatsgevonden, kan het Openbaar Ministerie worden ingelicht. Ik acht deze instrumenten afdoende om tegen te gaan dat gaswinning afwijkt van hetgeen vergund is of waarmee door mij is ingestemd. Of in bepaalde situaties overgegaan moet worden tot het verscherpen van het toezicht is ter beoordeling van SodM.

2019Z15120

1

Bent u bekend met het artikel 'Canadees bedrijf zou veel meer gas winnen uit veld Diever dan toegestaan'?

Antwoord

Ja.

2

Bent u ermee bekend dat een bedrijf drie keer meer gas uit de grond haalde dan toegestaan? Zo ja, sinds wanneer?

Antwoord

Ik ben ermee bekend dat SodM handhavend heeft opgetreden tegen een bedrijf vanwege overschrijding van de vergunde dagvolume. Ik heb eerdere vragen van uw Kamer hierover reeds in 2017 beantwoord (Aanhangsel Handelingen II 2016-2017, nr. 2637).

3

Kent u de aanleiding van het besluit van het Openbaar Ministerie (OM) om een strafrechtelijk onderzoek in te stellen naar dit bedrijf? Zo ja, wat was de aanleiding voor het instellen van dit onderzoek?

Antwoord

De landelijke inspecties, waaronder het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM), hebben als vaste werkwijze dat wanneer zij handhavend optreden, zij een afschrift hiervan toesturen aan het OM. Dit was aanleiding voor het OM om een strafrechtelijk onderzoek te beginnen. SodM noch ik zijn inhoudelijk op de hoogte van de genoemde strafrechtelijk onderzoeken. Het is gebruikelijk dat de onderzoeken in stilte worden gedaan. Indien het OM tot de conclusie komt dat er strafrechtelijke vervolging gaat plaatsvinden, is het aan de strafrechter om te bepalen wat de gevolgen daarvan zijn.

4

Hoe beoordeelt u de kans op veiligheidsrisico's, zoals bodemdaling en mogelijke bevingen, bij versnelde gaswinning in kleine gasvelden?

Antwoord

De snelheid van winnen voor kleine velden heeft geen verband met de grootte van de risico's. De snelheid van winnen is geen onderdeel van de berekeningen in een winningsplan. De parameters waarop een winningsplan voor kleine gasvelden wordt beoordeeld - de bodemdaling, de maximale sterkte van een mogelijke aardbeving, en de effecten daarvan op de omgeving - zijn namelijk onafhankelijk van de snelheid van winnen. In een winningsplan staat een aantal scenario's van mogelijke productievolumes, en een verwachting van wat het hoge productiescenario aan bodembeweging kan veroorzaken. De bodembeweging - zowel bodemdaling als seismiciteit - wordt beoordeeld op basis van de totale drukkaling in het veld. Het is niet toegestaan meer te winnen dan het winningsplan vermeldt.

Het mijnbouwbedrijf kan een gewijzigd winningsplan indienen om de maximaal te winnen hoeveelheid gas te verhogen. Hierop dient door mij een instemmingsbesluit te worden afgegeven. De verhoging van de maximale hoeveelheid te winnen gas kan betekenen dat er een grotere drukdaling optreedt in het veld. De risico's en effecten van de winning worden daarom opnieuw beoordeeld in deze procedure. SodM houdt toezicht op het totaal gewonnen volume.

Naast de instemming met een winningsplan is dus ook een omgevingsvergunning nodig voor de bovengrondse locatie. In deze omgevingsvergunning wordt doorgaans een maximum winningsvolume per dag bepaald. Dit is een snelheid (gemeten in volume per dag) per winningslocatie.

5

Zijn er vermoedens van meer overschrijdingen van vergunningen voor gaswinning? Zo ja, om hoeveel bedrijven gaat het? Bent u bereid verscherpt toezicht te houden op naleving van vergunningen voor gaswinning in de kleinere velden?

Antwoord

Het toezicht op de gaswinning ligt in handen van SodM. SodM heeft aangegeven op dit moment geen situaties te kennen waar bij de winning van gas, het winningsplan of de omgevingsvergunning wordt overschreden. Wanneer overschrijdingen bij SodM bekend zijn, kan de Inspecteur-Generaal der Mijnen (IGM) ingrijpen. Of in bepaalde situaties overgegaan moet worden tot het verscherpen van het toezicht is eveneens ter beoordeling van de IGM.

6

Deelt u de mening dat het onwenselijk is dat er versneld gas gewonnen wordt uit kleinere gasvelden, gezien het broze draagvlak voor gaswinning door de ervaringen in Groningen en de mogelijke veiligheidsrisico's? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Het is niet toegestaan dat de grenzen van een vergunning worden overschreden. De snelheid van winnen die is vastgelegd in een omgevingsvergunning mag niet worden overschreden. SodM houdt zowel toezicht op de verloop van de winning conform het winningsplan als ook toezicht op naleving van de omgevingsvergunningen. SodM heeft aangegeven op dit moment geen situaties te kennen waar bij de winning van gas het winningsplan of de omgevingsvergunning wordt overschreden.

7

Wat gaat u doen om versnelde gaswinning, voorbij de toegestane productiehoeveelheid, tegen te gaan?

8

Hoe gaat u voorkomen dat bedrijven in de toekomst afspraken uit vergunningen overschrijden? Overweegt u een gesprek met de winningsbedrijven en handhaving en toezicht te intensiveren? Zo ja, op welke termijn? Zo nee, waarom niet?

Antwoord op de vraag 7 en 8.

Het toezicht op de gaswinning ligt in handen van SodM. SodM heeft aangegeven op dit moment geen situaties te kennen waar bij de winning van gas, het winningsplan of de omgevingsvergunning wordt overschreden. Wanneer overschrijdingen bij SodM bekend zijn, kan de Inspecteur-Generaal der Mijnen (IGM) ingrijpen. Indien nodig kan een last onder dwangsom worden opgelegd om de overtreding ongedaan te maken. Voor het geval de overtreding in het verleden heeft plaatsgevonden, kan het Openbaar Ministerie worden ingelicht. Ik acht deze instrumenten afdoende om tegen te gaan dat gaswinning afwijkt van hetgeen vergund is of waarmee door mij is ingestemd. Of in bepaalde situaties overgegaan moet worden tot het verscherpen van het toezicht is ter beoordeling van de IGM.